

**ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

СИЛАБУС

навчальної дисципліни **Менеджмент освіти**

2021 – 2022 н.р.

1. Опис навчальної дисципліни

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 01 Освіта/педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини).

014 Середня освіта (Хімія).

Освітні програми: Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Середня освіта (Хімія).

Статус дисципліни: обов'язкова

Біолого природничий факультет

Кафедра – економіки та менеджменту

Курс – 1; **семестр** – 1; **вид підсумкового контролю** – залік

Мова навчання – українська.

Види занять: лекції, семінарські

Методи навчання: проблемно-пошуковий, репродуктивний метод, пояснювально-демонстраційний метод, інтерактивні методи.

Форми навчання: денна.

Розподіл годин за видами робіт

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	1	1	3/90	30	16			14	60		+	

2. Викладачі

Рибчук Анатолій Васильович E-mail: rav957@ukr.net Тел.: 097-301-47-84	Доктор економічних наук, професор
---	-----------------------------------

3. Характеристика навчальної дисципліни

1. Мета навчальної дисципліни – формування у майбутніх магістрів теоретичних і практичних навичок управлінської діяльності в освітньому закладі, ознайомлення із стратегією та тактикою управління освітньою організацією та власним професійним самовдосконаленням.

2. Результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент освіти» студент повинен:

- знати особливості, специфіку та роль менеджменту освіти у досягненні цілей розвитку закладу освіти;
- уміти ідентифікувати проблеми закладу освіти та обирати оптимальні методи їхнього розв'язання, творчо розв'язувати педагогічні задачі;
- володіти навичками прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;
- демонструвати лідерські навички та вміння працювати в команді;
- уміти впроваджувати освітні інновації у закладі освіти;
- розуміти механізм забезпечення конкурентоспроможності закладу освіти на ринку освітніх послуг.

3. Компетентності .

Навчальна дисципліна формує:

Компетентності:

- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання на практиці;

- здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) та планувати і вирішувати завдання власного професійного і особистісного розвитку;

Програмні результати навчання:

- володіти сучасними технологіями управління освітою, навичками наукової та організаційної діяльності;
- добирати доцільні сучасні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів засобами психолого-педагогічних, біологічних навчальних дисциплін і здоров'я людини та методик їх навчання;
- вмінні аналізувати інформацію щодо освітніх інновацій і умов їхнього впровадження, добирати та застосовувати інноваційні форми, методи, засоби навчання у педагогічній діяльності, оцінювати їхню результативність;
- володіти методологією наукового пізнання, вмінні визначати доцільність застосування різних методів наукового пізнання в освітньому процесі відповідно до змісту навчання з метою формування дослідницького стилю мислення учнів;
- використовувати сучасні освітні, IT-технології, медіаосвіту у викладанні хімії та науково-дослідницькій роботі, вмінні виконувати обробку результатів досліджень з використанням спеціального програмного забезпечення.

Пререквізити дисципліни. Вивчення даної дисципліни базується на знаннях з навчальних дисциплін таких як «Психологія», «Педагогіка».

Постреквізити дисципліни. Набуті знання і вміння потрібні для успішного засвоєння змісту навчальних дисциплін «Філософія освіти».

4. Програма дисципліни.

Тема 1. Концептуальні засади менеджменту освіти. Еволюція концепції менеджменту в освіті. Сутність і характеристики основних системоутворюючих елементів освітнього менеджменту. Цілі і завдання менеджменту освіти. Функції освітнього менеджменту. Закономірності та принципи менеджменту. Методи педагогічного менеджменту. Фактори ефективності менеджменту в освіті. Результати діяльності суб'єктів педагогічного менеджменту. Людино-центристський підхід в управлінні освітніми закладами.

Тема 2. Система управління освітніми закладами. Державна політика в галузі освіти. Основні моделі, структура та функції управління освітніми системами в провідних країнах світу (європейська модель освіти, американська модель освіти, японська модель освіти). Сутність підготовки та прийняття управлінських рішень в закладах освіти. Особливості та етапи управлінського циклу. Необхідність інформаційного забезпечення процесу управління. Принципи та моделі реалізації освітньої політики України (ліберальна, патерналістська, обмежена). Структура та зміст освіти в Україні. Система моніторингу якості освіти та освітньої діяльності.

Тема 3. Освітній заклад як об'єкт управління. Поняття закладу освіти. Місія освітньої організації. Організаційно-правові основи функціонування освітніх закладів та. Їх класифікація.. Державні та приватні заклади освіти. Недержавні некомерційні заклади освіти. Формальні та неформальні організації в освітній сфері. Джерела фінансування суб'єктів освітньої діяльності. Бюджетні асигнування в освіту. Кошторис освітнього закладу. Джерела формування кошторису освітньої організації. Загальний і спеціальний фонди кошторису закладу освіти. Поняття нормативів фінансування. Додаткові джерела фінансування освітніх закладів. Поточні та капітальні витрати. Сутність фандрайзингу. Евдамент-фонди. Фінансовий менеджмент як фактор фінансової стійкості та сталого розвитку закладів вищої освіти.

Тема 4. Організація навчального процесу в закладах освіти. Організація освітнього процесу. Форми та методи навчання. Інноваційні методи навчання. Планування навчальної діяльності. Освітні програми: зміст та структура. Навчальний план. Зміст та структура навчального плану. Навчальний предмет. Робоча програма навчальної дисципліни. Форми та види навчально-методичного забезпечення дисципліни. Інновації в освіті. Інноваційний менеджмент. Основні вимоги до формування проєктів (програм) в системі освіти. Етапи впровадження нововведень в освітньому закладі. Сутність та значення автономії в управлінні закладом вищої освіти.

Тема 5. Соціально-психологічні аспекти менеджменту освіти. Комунікації та їх роль в процесі управління. Основні завдання інформаційного забезпечення управлінської діяльності. Модель процесу комунікації. Основні стадії ефективної комунікації. Зовнішні та внутрішні комунікації. Формальні та неформальні комунікації. Інформація. Класифікація управлінської

інформації. Вимоги до інформаційного забезпечення управлінської діяльності. Інформатизація освіти. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті. Поняття «організаційної культури». Функції організаційної культури. Основні критерії оцінки організаційної культури.

Тема 6. Організація діяльності колективу освітньої організації. Закономірності організації колективу. Методи управління колективом. Міжособистісні відносини як основа ділового спілкування в колективі і їх формування. Колектив закладу освіти та його структура. Ефективні та неефективні колективи. Взаємодія і взаємовідносини в колективі. Керівництво та лідерство в колективі. Діяльність менеджера як керівника колективу. Стили управління трудовим колективом. Мотиви діяльності керівника та формування стилю керівництва. Сутність лідерства. Функціональні обов'язки керівника, менеджера. Оцінка ділових, професійних і особистісних якостей керівника навчального закладу.

Тема 7. Маркетинг в системі управління закладом освіти. Маркетинг. Сутність «освітнього маркетингу». Інструменти маркетингу. Маркетингові комунікації. Інтегровані маркетингові комунікації. Особливості формування маркетингової політики освітнього закладу. Складові комплексу маркетингу: продуктова, цінова, комунікаційна та збутова політика. Маркетингові дослідження у закладах освіти.

Тема 8. Управління конкурентоспроможністю освітнього закладу. Сутність поняття «конкуренція». Функції конкуренції як економічної категорії. Конкурентоспроможність закладів освіти. Особливості управління конкурентоспроможністю освітнього закладу. Конкурентні переваги закладу освіти. Нецінові методи забезпечення конкурентоспроможності освітнього закладу. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на рівень конкурентоспроможності закладів освіти. Фінансово-економічні, організаційно-правові, політичні, технологічні, демографічні та соціокультурні фактори конкурентоспроможності освітньої установи. Методи оцінки рівня конкурентоспроможності закладу освіти. Рейтингове оцінювання закладів вищої освіти. Формування конкурентоспроможних послуг у системі вищої освіти.

Перелік тем семінарських занять:

- Тема 1. Концептуальні засади менеджменту освіти та система управління освітніми закладами.
- Тема 2. Освітній заклад як об'єкт управління.
- Тема 3. Організація навчального процесу в закладах освіти.
- Тема 4. Соціально-психологічні аспекти менеджменту освіти
- Тема 5. Організація діяльності колективу освітньої організації.
- Тема 6. Маркетингові підходи до управління закладом освіти.
- Тема 7. Управління конкурентоспроможністю освітнього закладу.

5. Місце проведення занять (локація), технічне й програмне забезпечення (обладнання).

Лекційні і семінарські заняття проводяться в аудиторії теоретичного навчання або дистанційно.

Технічне забезпечення та програмне забезпечення навчальної дисципліни: ноутбук або ПК, Power Point, Word.

6. Система оцінювання.

Форма контролю	Кількість балів
Усні відповіді	35
Індивідуальне навчально-дослідне завдання	20
Письмова контрольна робота	25
Співбесіда з лектором	20
Всього балів	100

Підсумкова семестрова оцінка (max = 100) складається з балів, отриманих за усні відповіді на практичних заняттях (35 балів), захист індивідуального завдання (20 балів), співбесіда за лектором (20 балів), написання підсумкової контрольної роботи (25 балів).

Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях здійснюється за накопичувальною бальною системою. Тобто студент повинен здобути 35 балів, відповідаючи усно на 7-ми практичних заняттях і отримати оцінку від 0 до 5 балів. Якщо студент з поважних причин не зміг отримати відповідну кількість балів на практичних заняттях, то опрацьований матеріал він здає викладачеві в індивідуальному порядку.

Захист індивідуального завдання відбувається за два тижні до завершення семестру у позааудиторний час. Критерії оцінювання індивідуального завдання: повнота розкриття теми – 7 балів, рівень самостійності роботи – 5 балів, якість мовного оформлення, якість бібліографічного опису, наявність посилань на список літератури у тексті роботи – 2 бали, захист індивідуального завдання – 6 балів.

Письмова контрольна робота проводиться після вивчення студентами завершеного за змістом обсягу навчального матеріалу та передбачає виконання аналітичних, тестових, ситуаційних та розрахункових завдань з дисципліни.

Снівбесіда з лектором проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом.

Дисципліна вивчається один семестр і формою підсумкового контролю є залік.

Залік за талоном №2 і перед комісією проводиться в письмовій формі і оцінюється за стобальною шкалою.

Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ECTS.

7. Політика дисципліни.

Студент повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного та підсумкового контролю.

Студент зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку університету, відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися норм етики поведінки. Для забезпечення необхідної якості знань студент повинен регулярно готуватись до занять, працювати з навчальною літературою, з Інтернет-мережевими ресурсами.

Пропущені семінарські заняття відпрацьовуються за узгодженим з викладачем розкладом.

8. Рекомендована література та інформаційні ресурси.

Основна література:

1. Григораш В. Управління навчальним закладом : навчально-методичний посібник / В. Григораш, О. Касьянова, О. Мармаза. – Харків : Ранок, 2003. – 160 с.

2. Гринькова М.В. Менеджмент в освіті / М.В. Гринькова, О.Г. Штепа. – Полтава, 2003. – 73 с.

3. Даниленко Л.І. Менеджмент інновацій в освіті / Л.І. Даниленко. – К. : Шк. світ, 2007. – 120 с.

4. Даниленко Л.І. Інноваційний освітній менеджмент : навч. посіб. / Л.І. Даниленко. – Київ : Главник, 2006. – 144 с.

5. Демчук В.С. Основи освітнього менеджменту / В.С. Демчук. – К.: Ленвіт, 2007. – 263 с.

6. Коберник О.М. Менеджмент в освіті : навчальний посібник / О. М. Коберник, М.І. Гагарін – 3 вид. – Умань : ВПЦ «Візаві». – 2017. – 242 с.

7. Крижко В.В. Теорія та практика менеджменту в освіті / В.В. Крижко. – Запоріжжя : Просвіта, 2003. – 272 с.

8. Крижко В.В. Теорія та практика менеджменту в освіті. – Запоріжжя: Просвіта, 2003. – 272 с.

9. Левченко Л.С. Стратегічний менеджмент навчального закладу : навчально-методичний посібник / Л.С. Левченко. – Суми : Видавництво СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2011. – 140 с.

10. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації / О.І. Мармаза. – Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. – 126 с.

11. Мартинець Л.А. Управлінська діяльність керівника навчального закладу : [навч. посібн.] / Л.А. Мартинець. – Вінниця, 2018. – 196 с.

12. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом : навч. посібник / Хриков Є.М. – К.: Знання, 2006. – 365 с.

13. Черниш А.П. Менеджмент освіти: Навчальний посібник / А.П.Черниш. – К.: Видавництво «Університет» КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. – 324 с.

Додаткова література:

14. Ареф'єва О.В. Управління розвитком людського капіталу в системі вищої освіти : [монографія] / О.В. Ареф'єва, Т.В. Харчук. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2008. – 207 с.

15. Білобровко Т.І. Кредитно – модульний курс з освітнього менеджменту: навч. посібник / Т.І. Білобровко. – Переяслав – Хмельницький, 2008. – 76 с.

16. Бренд-менеджмент: теорія і практика.-навч. посібник / укл. І.В. Струтинська. – Тернопіль: Прінт-офіс, 2015. – 204 с.

17. Костюченко А.М. Специфіка маркетингу освітніх послуг та сучасні проблеми освіти в Україні в умовах ринкового середовища / А.М. Костюченко // Вісник Донецького університету економіки та права. – 2010. – №2. – С. 43–49.

18. Маслікова І. Моніторингова система освітнього менеджменту / І. Маслікова. – Х. : Основа, 2005. – 144 с.

Інтернет ресурси:

19. Вербицький В.В. Сутність управління навчальним закладом / Вербицький В.В. // Електронне наукове видання : Науковий вісник Донбасу. – 2010. – №3. – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN11/10vvvunz.pdf>.

20.Кравченко К.В. Управління конкурентоспроможністю вищого навчального закладу / Кравченко К.В. // Електронне наукове видання : Науковий вісник Донбасу. – 2011. – № 3. – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN15/11kkvvnz.pdf>.

21.Про вищу освіту [Електронний ресурс]. – Закон України від 01.07.2014, № 1556-VII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Викладач _____ Анатолій РИБЧУК

Схвалено на засіданні кафедри економіки та менеджменту
Протокол № 9 від 2 вересня 2021 року

Завідувач кафедри _____ Богдан КИЩАКЕВИЧ